

Kokainet flödar ut över världen

FN:s globala rapport om kokain presenterades i mitten av mars i år. Det är en lika omfattande som dyster läsning.

Kokain är sällan den enda drogen som används utan en kombination av andra droger är också inblandade, framför allt cannabis och ecstasy. Det visar sig också att kokain har fått en "konkurrent" i metamfetamin, som tillsammans med kokain är de två drogerna som ökar mest. Ju mer en person använder metamfetamin, desto mindre blir bruket av kokain. Tvärtom gäller för cannabis – ju tyngre cannabisintag desto tyngre blir också kokainintaget.

Nästan all (99 procent) kokain som beslagtogs har producerats i något av de tre länderna Bolivia, Columbia eller Peru.

Distributionen av kokain har förändrats under senare år. Det är nu en ny distributionsform börjat användas: den vanliga posten. Detta blev signifikant tydligt under pandemin. Det är små kvantiteter som postas till Europa från speciellt västafrikanska länder dit kokainet förts från latinamerika. En stor postgångstrafik kommer också från Costa Rica till inte bara Europa utan även Asien och Afrika. Kokainet göms i paket som innehåller böcker, religiösa bilder och delar till cyklar(!). Huvudparten av kokainet transporteras dock på sedvanligt sätt: stora lyxjakter, snabba båtar, fiskebåtar och containertrafiken. De stora båtarnas kokain omlastas många gånger till sjöss till snabbgående båtar. Smugglarna har också utvecklat sofistikerade sätt att dölja kokainet i containrarna som når de stora hamnarna. För att detta ska fungera krävs samarbete såväl med företagen som använder containrarna, båtarnas besättning, arbetare i hamnen, transportföretag på land, chaufförer och till och med tullpersonal som är samarbetsvillig.

Det är kriminella nätverk som förser världen med kokain. De mexikanska grupperna är stora globalt och inte minst ligger de bakom större delen av kokainexporten till USA. Ett annat centrum för den globala kriminella verksamheten är Brasilien som fokuserar på portugisalande transitländer i Afrika.

Spanien är inte längre huvuddestinationen för kokainleveranserna från Sydamerika. Det är nu främst de två stora hamnarna i Antwerpen och Rotterdam som tar emot leveranserna.

Rapporten visar att från hamnarna distribueras stor del av kokainet via albanska kriminella nätverk. Det finns också sedan några år en stor rutt från Väst- och Centralafrika till Europa.

Den globala tillgången på kokain har aldrig varit så omfattande. Det gäller såväl produktionen som distributionen. Nordamerika och Europa är fortfarande de största marknaderna, men andra delar i världen ökar snabbt som Afrika, Asien och Östafrika. Kokainbeslagen har också ökat över tid och är under senaste året all time high, men håller inte jämna steg med de kriminella nätverken.

Kokainanvändarna ökar snabbare än jordens befolkning ökar. Nya marknader tar form och UNODC beräknar att från 2020 års 21,5 miljoner kokainanvändare kommer inom kort användarantalet öka till 55 miljoner då prevalensen i Asien, Afrika och Syd- och Östeuropa ökar.

UNODC har kartlagt hur många kokainanvändare världens länder har. I procent av den totala population har Australien överlägset flest kokainister, 4,2 procent. Sedan följer Spanien och Nederländerna (2,5). Med 2,4 procent kommer Österrike, USA och Irland. Längre ner på skalan kommer Danmark och Norge med 1,6 respektive 1,5 medan Sverige har 1,2 procent av befolkningen som använder kokain.

UNODC Report on Cocaine 2023